

שבת לה: (13) עד לו: (סוף הפרק)

ביאורי מושגים

בית הכנסות וההמסס
מערכת העיכול של בע"ח מורכבת מאבר אחד בלבד: הקיבה.
מערכת העיכול של מעלי הגירה מורכבת מארבעה אברים: כרס, בית כוסות, המסס, וקיבה.

הכרס היא חלל ענק שמהווה מחסן לכל מה שהבהמה בולעת בשדה. בכרס מתבצע עיבוד ראשוני בלבד למזון. מהכרס הולך המזון לאבר שנקרא בית הכנסות בו יש תאים קטנים רבים (הדומים לכוסות ועל כך שמו). מבית הכנסות חוזר האוכל לגרון (אלו חיות המעלות גרה' כזכור) שם לועסת הבהמה את המזון הלא מעובד. אחרי שהאוכל נלעס היטב הוא יורד להמסס ומשם לקיבה.

הדפנות שבבית הכנסות הינן כפולות (דופן לכל 'כוס'), לכן אם יש נקב של מחט מצד אחד הבהמה אינה טריפה כיוון שהדופן השניה לא נפגעה. בהמסס הדפנות דקות ולכן נקב מצד אחד מספיק כדי להטריף את הבהמה.

ברייתא

שש התקיעות שבערב שבת

הראשונה - להפסיק את המלאכה בשדות.
השניה - להפסיק את המלאכה בעיר ובחנויות.
השלישית - להפסיק את המלאכה בבתיים.
 ר' נתן - להדליק את הנר. רבי - לחלוץ תפילין.
הזמן שבין התקיעה השלישית לרביעית - כדי צליית דג קטן או הקרמת פני הפת בתנור.
הרביעית, החמישית והשישית - כניסת שבת.

ר' יוסי בר' חנינא: תקיעות אלו היו זמן קצר לפני כניסת השבת, זמן המאפשר לתוקע להחזיר את השופר לביתו.
אמרו לו: אין לכך שיעור קבוע. התקיעות היו נעשות בדיוק בכניסת השבת. השופר היה נשאר במחבוא על הגג.

סדר כניסת הפועלים לעיר:
 כדי למנוע לזות שפתים היו מחכים הקרובים לרחוקים ונכנסים כולם ביחד.

סדר שלוש התקיעות האחרונות:
 תקיעה, תרועה, תקיעה. ובבבל נהגו אחרת: תקיעה, תקיעה, תרועה.

סתירה בין ברייתות

ברייתא א':
 מותר לטלטל שופר או חצוצרה.
ברייתא ב':
 מותר לטלטל שופר ואסור לטלטל חצוצרה.
ברייתא ג':
 אסור לטלטל שופר או חצוצרה.

ר' יוסף: שופר של יחיד מותר לטלטל כיוון שניתן לגמוע בו מים. שופר של ציבור אסור לטלטל.

נדחה -
 1. גם בשל ציבור ניתן לגמע אדם עני.
 2. תירוץ זה לא מיישב את הסתירה בין ברייתא א' לב' וג' בעניין חצוצרה.

אביי - הברייתות הן דעות שונות של תנאים:
ר"ש: גם כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטל לצורך גופו או מקומו. לכן מותר לטלטל הכל.
ר"י: כלי שמלאכתו לאיסור (חצוצרה) אסור לטלטל וכלי שמלאכתו להיתר (שופר) מותר לטלטל.
ר"נ: אין לטלטל שום כלי בשבת שלא לצורך. לכן אסור לטלטל הכל.

יישוב הסתירה